

kind zelf nog steeds niet au serieux nemen en als daarbij nog komt dat bij de toekenning van de huidige kinderboekenprijs commerciële factoren mede een rol spelen, krijgen we een wrange smaak in de mond.

Waarom wordt een jury zo gebonden aan regels? Waarom moet een bekroond boek oorspronkelijk in het Nederlands geschreven zijn? Waarom moet het in het afgelopen jaar verschenen zijn? Waarom kan een auteur pas na 4 jaar weer bekroond worden? In de praktijk is nog nooit een auteur voor 2 boeken bekroond, terwijl juist auteurs als A. Rutgers van der Loeff, M. Diekman, Tonke Dragt, Paul Biegel, enz. later 'betere' boeken geschreven hebben dan het van hen bekroonde werk. Waarom geen vertalingen? Kindergedichtenbundels?

Het zijn commerciële belemmeringen van de C.P.N.B. Ik zie op dit terrein een duidelijke taak voor de V.O.N. Misschien is het mogelijk om in samenwerking met de openbare bibliotheken volgend jaar een landelijk alternatief kinderboek te kiezen. En dat moet dan democratisch gebeuren door een jury waarin kinderen een zeer belangrijke, zo niet allerbelangrijkste stem hebben.

WORDEN ZE INGEKAPSELD?

Heleen Wientjes

Joost van Roon

Pieter Quelle

Pietje Bell kan een leuke deugniet zijn, maar hij heeft een afwijking, en dat heeft-ie; later wordt hij wel wijs.

Bromsnor gaat weliswaar geregeld af als een gieter, maar de burgemeester zorgt er voor, dat hij de bewaker van Swiebertjes zedelijk leven blijft. Zo gaat dat in de grotemensenwereld - kinderen krijgen verhalen voorgezet waarin de gangbare waarden en normen in de maatschappij meestal netjes op hun plaats blijven staan (geweldsituaties, competitie, hiërarchische verhoudingen etc.). Waarom zouden we de kinderziel vermoeien met maatschappijkritiek? Nu hebben wij langzamerhand genoeg van het gemoraliseer in kinderboeken; en we zouden in dezelfde fouten vervallen als wij daarin nu de moderne maatschappijkritische ideologieën zouden onderbrengen, min of meer verhuuld. Maar de tegenkant is, dat wij mensen op jonge leeftijd er al aan wennen, ingekapseld te raken in al het 'waardevrije' materiaal dat zij hun hele leven lang aangeboden zullen krijgen.

Er moeten wegen te vinden zijn voor het schrijven van vertellingen die niets behoeven in te boeten aan speelsheid, fantasie, humor etc. en tegelijkertijd kinderen met een open oog leren kijken naar een werkelijkheid waarin het allemaal ook 'anders' kan toegaan.

Zo soms?

'Ratje wordt na zijn schooltijd voor een beroep opgeleid: Timmerman. Maar het mooiste wat hij hier in het gesticht heeft geleerd is, op God te vertrouwen. Dat is de grootste zegen, die de stichting hem brengen kon.' Uit de samenvatting van het verhaal van Ratje, een jongen van de straat, door Anne de Vries, gevonden in De open poort, deel I, samengesteld door H. Vredevoogd en Joh. Kordes. Uitgave Kok, Kampen - 1963.

'Dan sluit hij het Boek. Met een stem die bijna blij klinkt, zegt hij: 'Dat moeten we goed vasthouden, juist nu. Misschien worden we wel arm door deze ramp. In elk geval zal de schade groot zijn. Maar deze dingen gebeuren niet bij toeval. Het is onze hemelse Vader die het doet, en Hij alleen weet wat goed voor ons is. Hij zal ons ook helpen, als we hem om hulp en uitkomst smeken.' Even zwijgt hij en gaat dan verder: 'De mensen hier in de buurt zijn bijna allemaal Mohammedanen. Zij zeggen nu: 'Allah doet wat hij wil, daar kun je niets tegen uitrusten, daar helpt geen bidden en geen werken tegen.' Allah is voor hen een god van willekeur, die zich aan mensen niet stoort. Wie dat gelooft is doodarm. Maar wij zijn rijk, omdat we een machtige Beschermers hebben, die om Christus' wil onze Vader wil zijn. Wat Hij Zijn kinderen zendt, is altijd voor hun bestwil.' "

Uit: Jeugdland, een boeiende reeks leesboekjes voor de christelijke school door Piet Prins, deel 8, De sprinkhanen komen! 3e druk, Jacob Dijkstra, Groningen.

Of zo?

Het rode potlood

De 'ik' het rode potloodje, is in bezit van Charlotte. 'Potverdorie, wat heeft die Charlotte een mooie grote kamer.' Ze tekent veel met het potlood. Op een dag verliest ze het in het park en wie vindt het? Fientje, een erg arm meisje. Dolgelukkig gaat ze naar huis en begint te tekenen. Armoedig huis, veel rommel, weinig ruimte, enz. 's Avonds komt vader doodmoe thuis. Hij wil ook graag een tekening maken (hij heeft natuurlijk geen geld om potloden te kopen) en leent het van zijn dochttertje. De volgende dag tekent vader in de fabriek, veel arbeiders, lopende band, hard werken, weinig licht, veel lawaai, het geniale stoelenplan: alle arbeiders zouden op een stoel moeten zitten, dan worden ze niet zo moe.

Een verbolgen chef verbiedt vader nog onder het werk verder te tekenen en brengt het plan naar de directeur in zijn prachtige, grote, ruime, gezellige, lichte kamer. Ontstemd verfrommelt deze het stoelenplan, ... 'ik bepaal wat er gebeuren moet. De arbeiders moeten alleen maar werken,' gooit het in de prullebak en steekt het potlood in zijn zak. Dan laat hij zich door zijn partikuliere chauffeur naar huis brengen. Het potloodje ziet nog juist de volle bus waar Fientjes vader mee naar huis toe gaat. 'Maar dat is niet eerlijk. De vader van Charlotte verkoopt de dingen, die de vader van Fientje

gemaakt heeft, voor veel geld. Hij geeft de vader van Fientje maar heel weinig geld, zodat de vader van Fientje in een heel klein huis moet wonen. Zelf houdt hij zoveel geld, dat hij een groot huis kan kopen. '

's Avonds geeft hij het potloodje aan zijn dochtertje: Charlotte, die het natuurlijk herkent. En dan tekent het potlood voor Charlotte alles wat het heeft beleefd.

Dit boekje is geschreven, getekend en uitgegeven door de commune iks te Utrecht. Waarschijnlijk bedoeld voor kinderen van 6 à 7 jaar. Veel tekeningen, grote letters, eenvoudige zinnen.

Zo kan het ook

Een oorlogscorrespondent schrijft aan zijn zoon

'Samen zijn wij nu vervuld van iets anders. Ik betwijfel of het me gelukt zou zijn Lin Pan Jo mee te krijgen met het transport verminkte oorlogskinderen dat een van deze dagen naar Europa vertrekt. Maar in elk geval is het niet meer nodig. Lin Pan Jo is dood. Ik miste hem al drie dagen. Toen ik gisteren zijn zusjes op een trottoirband zag zitten, bedelend en met Lin Pan Jo's zijden prentjes in de hand, ben ik naar ze toe gegaan. Met moeite hebben we elkaar begrepen. Ze hebben mij naar die fietsenstalling gebracht. Daar lag hij, in een hoek. Hij moest al de vorige dag gestorven zijn. Nu is dus ook Lin Pan Jo één van die ontelbaar vele kinderen geworden voor wie alle hulp te laat komt. Zijn klein, mager, verminkt lijf, daar in die donkere hoek, zal ik nooit vergeten.' (blz. 84)

Uit: Met open ogen, An Rutgers van der Loeff. N. Samsom, Alphen aan de Rijn

WE LEREN ZE OOK VOORLEZEN

Hardop lezen?

Dana Constandse

Lezer, lees vooral dit stuk hardop, of beter nog, laat het u voorlezen en lees in hetzelfde tempo mee. Probeer het ondertussen te begrijpen - en probeer ook te begrijpen waarom nog op zoveel scholen zoveel hardop gelezen wordt. Een paar jaar geleden ben ik op zoek gegaan naar de reden van al dat voorlezen. Ik had geconstateerd dat er in mijn klassen door de leerlingen meer luid dan stil gelezen werd. In de eerste plaats natuurlijk in de leesles, d.w.z. de voorleesles, met behulp van het leesboek, oftewel voorleesboek. Maar ook elke zakelijke tekst die bestudeerd was of diende te worden, de vragen bij teksten, de zinnen uit de ontleedlesjes, ik liet ze voorlezen of las ze zelf.

Waarom toch?

Ik bedacht dat het vaak alleen gebeurde omdat ik niet geloofde dat er gelezen